Taxa poştală plătită în numerar
conf. aprobării Nr. 36474/1941

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAŢIUNEA „ASTRA" BRAŞOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea unui comitet de redacţie.
Atelierele tipografiei „Astra" Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GH. BARIŢIU ŞI SFINŢIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI DE ATÂŢIA URMAŞI, ÎN FRUNTE CU MUREŞENII

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
BRAŞOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorităţi şi Societăţi lei 600
Anunţuri şi reclame după tarif.

Nr. 50 Inreg. Trib. Braşov S. II No. G. II. 71/942 — 2 Iulie 1942 — Anul 105

Pilda ostaşului român

de **D. E. Sânicoară**

De un an de zile, **Ostaşul Român,** *pe frontul cel sfânt îşi îndeplineşte datoria pentru Rege, pentru Ţară şi Neam. El nu cunoaşte decât o credinţă: de a birui vrăşmaşul Neamului prin voia Cerului; nu ştie decât o datorie: de a lupta pentru zidirea hotarelor sfinte ale Patriei; nu are altă rugăciune în suflet şi pe buze, decât izbăvirea tuturor Românilor prin victoria glorioasă finală.*

Pentru acest suprem ideal de luptă şi de vieaţă, Ostaşul Român, toate le sufere şi toate le jertfeşte.

In jurul lui şi în faţa lui, toate se cutremură în furtuna năpraznică de moarte, dar el nesocoteşte viforul nimicitor din preajma sa, şi-şi înalţă privirea cu încredere neclintită spre cerul viitorului românesc.

Jertfa de sânge şi sacrificiul de vieaţă al ostaşului român a stârnit admiraţia lumii întregi. Pilda lui trebue să ardă în toate inimile şi în toate conştiinţele româneşti. Cărturar şi plugar, funcţionar public şi muncitor, deopotrivă trebue să luăm pilda ostaşului în îndeplinirea chemării şi a datoriei faţă de Ţară şi de Neam. In funcţiuni publice, în ateliere şi la munca ogorului dătător de pâne, să fim cu toţii la înălţimea pildei dată de ostaşul român, prin spirit de jertfă şi prin sfântul sentiment al datoriei.

Numai aşa ne vom face vrednici de pilda ostaşului nostru.

Precum Domnul Isus Hristos, prin preţul suferinţelor răstignirii Sale, a răscumpărat tot omul veacurilor, tot aşa şi ostaşul român, prin preţul său de jertfă de sânge şi de vieaţă aduce răscumpărarea Românismului de pretutindeni şi din toate veacurile viitoare. Acest preţ de răscumpărare este sfânt şi trebue binecuvântat din veac în veac. Aşa precum ne-au învăţat prin vieaţa lor pilduitoare mult încercaţii marii noştri înaintaşi.

Ei ne-au învăţat că: „La războiu pentru ţară, moartea s'o calci în picioare". „Nimic nu este mai dulce în lume, decât al ţării scump nume". Pentru cinstea ţării tale, nu pace ci războiu, nu vieaţă ci moarte să-ţi doreşti, ca în urmă şi ea pe urmaşii tăi să-i cinstească.

Azi ţara se găseşte în războiu, pentru credinţa sa în Hristos Domnul, pentru dreptul fiilor ei, pentru cinstea numelui ei, pentru viitorul glorios al ei. Ostaşul român se bate pe fronturi pentru aceste eterne şi sfinte adevăruri şi idealuri. Dar şi cei de acasă să fie înflăcăraţi de credinţa, rugăciunea şi datoria gloriosului ostaş român.

— — —

MIHAI VITEAZUL

Jar sub spuză

de **I. Bozdog**

Arderea îndelungată şi mocnită, uneori chiar continuă a focului ne reaminteşte vremuri de misticism sau de grele încercări din trecutul neamului nostru de păstori şi agricultori. Păstrarea lui în vetrele noastre, ca şi porunca grijulie de fiece seară a gospodinei: „vezi de învăluie jarul", este o moştenire romană. Jarul reprezenta comunitatea de vederi şi simţire a celui plecat cu cei rămaşi, era firul ce lega în chip inseparabil pe cei de aceeaşi credinţă şi aspiraţii. De aceea vatra, în care se aprindea odată focul, pe lângă însemnătatea practică de a fi utilă în a satisface nevoile căminului, era considerată ca un centru sfânt de care se avea o grijă deosebită, ca ea să păstreze între orice împrejurări şi pentru totdeauna căldura şi puterea de aprindere a focului sfânt.

Pe vremuri erau fecioarele Vestale care alimentau vatra şi împrumutau căminurilor nou întemeiate din această comoară cerească. Jarul era doară o părticică coborîtă de către Prometeu din comoara de foc a zeilor, prinsă din risipirea luminii fulgerilor. De aceea fecioarele paznice, Vestalele, din a căror vină ar fi pălit jarul sfânt erau pedepsite cu chinuri groaznice, iar dacă s'ar fi stins erau îngropate de vii în *Câmpia blestemaţilor.*

Neamul nostru ca cel mai credincios depozitar şi păstrător al credinţelor şi obiceiurilor romane a perpetuat acest cult în cursul veacurilor cu sfinţenie. Din faţa vânturilor şi vijeliilor s'a retras cu acest jar sfânt în tainiţele codrilor şi în văgăunile munţilor, dar, l-a păstrat viu şi continuu.

El îl leagă de ai săi prin veacuri şi de vetrele, lângă care se păstrau şi chipurile strămoşilor şi urnele cu cenuşa lor sfântă.

Puterea credinţei este focul sacru ce arde şi astăzi în inimele tuturor. Aţi simţit — fără îndoială — toţi jarul tainic al credinţei ce vă leagă de ceva sau cineva şi chinul otrăvitor al dorinţei pe care n'o poţi mărturisi, ci dimpotrivă trebue s'o ascunzi cu

Continuare în pagina 3-a

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI"

Sculptura bănăţeană înainte de unire

Arta ţărănească şi cioplitorile în lemn. — Iconostase şi ornamentaţie bisericească. — Un mare sculptor bănăţean uitat. — Succesele şi tragedia vieţii artistului Alex. Liuba

de **dr. Aurel Cosma**

Ca orice artă, şi sculptura îşi găseşte începuturile sale în diversitatea de producţii decorative ale ţăranului, care a ajuns în Banat, sub atâtea influenţe străine, să adopte felurite forme de ornamentaţii pe structura tradiţională a metodelor de cioplire sau de modelare. Primele produse de sculptură ţărănească au de sigur mobilele şi obiectele casnice, care în regiunile muntoase, unde varietăţile de material lemnos ofereau atâtea posibilităţi de cioplire, s'au desvoltat în măsură mai largă. Din acest meşteşug de o concepţie şi înfăţişare primitivă s'a născut mai târziu sculptura ţărănească, dând creaţii originale, care în marea lor parte nu erau decât rezultatele empirice ale unui gust artistic în rodnică formaţie. Piatra şi lutul n'au fost întrebuinţate decât foarte rar ca materie, sculpturile făcându-se aproape totdeauna din lemn. Cele dintâi încercări de tăierea unor modele decorative au fost destinate pentru împodobirea lucrurilor sfinte din casă, dar mai ales pentru ornamentarea bisericilor. Interioarele vechilor biserici conţin multe creaţii ale primilor sculptori anonimi, care ciopleau în lemn diferite ghirlande de frunze sau alte motive pentru încadrarea picturilor de pe iconostase. In general toată sculptura se reducea la arţa ţărănescă şi la aranjamentul interior al bisericilor. In multe părţi ea era tratată ca un accesoriu al picturii religioase. Despre o artă sculpturală propriu zisă nu se poate vorbi în Banat decât în legătură cu artistul Alexandru Liuba, singurul sculptor bănăţean dinaintea unirii. Sculptura a fost unicul domeniu de artă în care geniul bănăţean a produs mai puţin. Robustul talent şi creaţiile de mare valoare ale lui Alexandru Liuba au umplut însă cu prisosinţă acest gol, lăsând posterităţii opere realizate şi idealuri de imense proporţii,

INSTANTANEE

Departe de lume

Am lăsat în urmă câteva stâni, tot răfuindu-mă cu dulăii ce-mi ațineau calea și mă însoțeau gălăgioși până ieșeam din zona proprietății lor; am cotit pe serpentine înguste, tivite cu feregă pe margini și mușchi și ajunsei într'un luminiș năpădit de soare, soare mai auriu și mai frumos decât al celor ce umblă pe asfalt. Ce dor mi-a fost de soarele acesta!

Am pus povara jos, internaționalul „rucksack", și m'am instalat comod lângă o tufă de ienupăr.

Ce aer dumnezeesc! Ce liniște desăvârșită! Nici măcar un ecou cât de slab din lumea păcătoasă și rea din care ieșisem, niciun svon decât tic-tac-ul bolnav al inimii mele și-un greeruș pe aproape undeva îngâna cântecul monoton al singurătății. Vântul însuși parcă se temea să tulbure liniștea aceasta, fugea de locul păcii, ocolind fagii și molizii din jur, a căror frunze păreau împietrite pe ramuri. Nicicând n'am încercat o mai puternică senzație de pustiu și vremelnicie ca acum.

In mijlocul acestui cuprins neprihănit, unde ai fi putut crede că picior de om, până la tine, n'a descins și n'a călcat, — aici, era așezat un stâlp de telegraf, un semn de civilizație omenească, înfipt brutal ca o suliță în pieptul curat al naturii.

Mă uitam la stâlpul nou ce se înălța drept în sus. Părea o uriașă făclie de ceară în templul acesta sfânt, sub cupola-i albastră, nemărginită. O făclie stinsă, mare, dar pentru păcatele omenești de-ar fi fost să ardă, era totuși prea mică. Două fire legau acest colț virgin cu noroiul lumii din afară, două sârme ce sclipeau în soare purtau cuvântul omului peste înălțimile acestea mute, unde n'a răsunat decât glas de pasări și flueratul brazilor până acum.

O vrabie se așezase pe una dintre firele de aur și întona un cântec fărimit. Părea că plânge și-mi spune ceva. Dar sârmele au prins să vibreze și pasărea sbură speriată. Biată păsărică, te isgonește omul și de-aici!

Am stat multă vreme cu ochii în zarea viorie ascultând tainicul freamăt ce se pornise de-asupra capului meu și mă 'ntrebai: oare ce veste călătorește acum spre largul lumii? Erau cuvinte dulci trimise de-un logodnic miresei sale îndepărtate? Ori alintarea unei mame către copilul drag plecat de lângă dânsa?

Cine știe... Pe sârmele lucioase alunecau poate acum cuvinte grele, o veste tristă ce avea să sdrobească sufletul cuiva. Vibrau suspine, geamăt de durere... Da, da, pentru aceea, vezi, pasărea sburase speriată.

Ecat. Pitiș

CRONICA LITERARA

de **Aurel Marin**

C. LOGHIN: *Antologia scrisului bucovinean până la Unire.* Cu o prefață de Gr. Nandriș. Vol. I. Poezia. Ed. „Mitropolitul Silvestru". Cernăuți.

Cu T. Robeanu poezia bucovineană câștigă o primă culme.

Sub influența eminesciană, el scrie totuși versuri remarcabile și nu rareori, ca în *Cântec vechiu, In bolta dela Craiul-Negru, Voievodul, Novela de castel, Ceasul sfânt,* aduce un accent personal dintre cele mai fericite.

Exemplificăm tehnica-i poetică prin aceste două strofe:

La Suceava în cetate
Ceas de miazănoapte bate,
Păzitorii cântă 'n uliți,
Răzimați în albe suliți.

La Suceava în cetate
Ceas de miazănoapte bate,
Zidul vechiu adânc răsună:
„Noapte bună, noapte bună".

Tributar, deasemenea, versului eminescian, Constantin Berariu încearcă dobândit apreciabile rezultate, să versifice un basm românesc. Fragmentul *Făt-frumos în grădina Sf. Vineri* stă mărturie,

De zimții aripii eminesciene nu scapă nici B. Lucescu.

Vasile Calmuțchi are un vers sprinten, cu destule calități de muzicalitate, amintind poezia lăudată de azi a d-lui Al. Th. Stamatiad:

M'a trimis mama la coasă
Și cosesc mereu;
Dar nu iarbă — trupuri, oase,
Cad sub brațul meu.

Eu trag brazda mare, lată
Coas'am oțelit —
Căci o holdă blestemată
Azi a răsărit, etc.

Puțin realizat — și ridicat doar de cele câteva acorduri eminesciene — ne apare C. Verdi, nume care ascunde pe distinsul profesor C. Isopescu-Grecul.

Un admirabil traducător este Iorgu G. Toma. *Dansul morților* după Goethe și *Cei trei* după Leneau, merită mai mult decât o simplă subliniere.

M. Popescu și Severin Beuca-Costineanu, modești stihuitori, nu puteau lipsi dintr'o culegere culturală.

Un bun cunoscător al frumuseților lirice poporane este și Adrian Forgaci.

Constantin Dracinschi toarnă într'o bună limbă literară câteva poezii nemțești, după Baumbach.

Tot din nemțește, dar cu mai multă aplicație traduce Nicu Dracea (Dracinschi) autor, de altfel, de poezii originale.

Demne de relevat sunt poeziile cuminți ale lui Vasile Loichiță.

D-l Gavril Rotică și-a atârnat de multă vreme lira 'n cuiu. Este păcat. Versurile de față sunt mai mult decât o promisiune. Dar cine știe, poate în mapele poetului vor fi ascunse alte versuri care nu ne dau dreptul să ne rostim cu ușurință cuvântul.

Influențat de Octavian Goga și nu lipsit de vigoare, Ion Cocârlă-Leandru a scris, înainte de războiu, poezii remarcabile.

Tot robit de armonia poeziei lui Goga scrie și d-l Vasile Huțan versuri bine cumpănite, de nedesmințită iscusință.

D-l George Voevidca nu este prezentat cu cele mai bune ale sale poezii. In orice caz nu din aceste rânduri de cronică rimată îl vom recunoaște.

Mișună abile.
Pasările cântă 'n cor.
Doar foșnesc femeile.
Parcul e pastel sonor.

Nici alegerea epigramelor nu este mai fericită.

D-l George Voevidca e un poet dotat, pentru valorificarea căruia se cerea o mai atentă grijă.

Volumul I se 'ncheie cu numele lui Vasile Gherasim care, mort prea curând, nu a putut să-și desăvârșească aptitudinile ce se anunțau între cele mai rodnice.

Ajunși la sfârșitul acestui întâiu popas al muncii d-lui C. Loghin, trebue să remarcăm că în numărul atât de mare de stihuitori, nu vom întâlni un singur poet a cărul poezie să cuprindă platitudini, cum aflăm în asemănătoare culegeri din alte provincii.

Acest bogat mănunchiu de iscusiți versificatori, demni premergători ai liricii de azi din Bucovina, trebue apreciat la justa valoare.

VASILE M. Sasu: *Brăila.* Seria: Orașele noastre, în *Cunoștințe folositoare.*

O prezentare pitorească a Brăilei de azi ne oferă d-l V. M. Sasu, cu toate acele mici detalii de așezare topografică și obiceiuri locale care alcătuesc farmecul orașelor provinciale.

Nu avem a face cu o descriere propriu-zisă și nici cu un ghid, dar avem o imagine actuală a unui oraș în plină evoluție a vieții sale comerciale de mare port.

Nu lipsesc din această mare lucrare nici anumite date istorice, privind în special legăturile Brăilei cu restul țării și ele contribue la o justă înțelegere a fostei raiale.

Cartea e scrisă îngrijit, dovedind pe lângă pricepere și informație și un real talent descriptiv.

Laerte

Insignele Crucii Roșii

de **V. Branisce**

La împlinirea celui dintâiu an de războiu, în ziua de sfântul Ion de vară, a avut loc într'un cadru festiv împărțirea insignelor comemorative ale „Crucii Roșii". Augusta ocrotitoare a „Crucii Roșii", M. S. Regina Mamă Elena a ținut să înmâneze reprezentantelor filialelor din întreaga țară insigna, ca prin acest gest regal să distingă societatea de „Cruce Roșie" pentru vrednica ei activitate de pe întreg cuprinsul țării.

N'a rămas comună, n'a rămas așezare unde mâni duioase de femei să nu-și dea obolul de muncă pentru această nobilă instituție.

Munca desfășurată în cadrul „Crucii Roșii" a fost vastă și variată.

S'au înzestrat spitale, s'au colectat bani, s'a lucrat îmbrăcăminte pentru ostași și răniți, s'au împărțit alimente, s'a muncit din zori și până în noapte. Dragostea de țară și dorința de a alina suferințele au înfrățit în același elan pe femeile de toate condițiile sociale.

Atelierele „Crucii Roșii" sunt cea mai desăvârșită dovadă a rezultatelor ce se pot obține printr'o muncă organizată.

Dar înainte de toate, trebue să menționăm ținuta infirmierelor de războiu.

De un an de zile, aplecate deasupra paturilor, ele picură stropi de mângâiere în sufletele celor suferinzi. Și adeseori rănile lor proprii sunt tot atât de adânci.

Imi amintesc o scenă dintr'un spital de zonă interioară. Era în toiul luptelor pentru cucerirea Odesei. Răniții, extenuați după o călătorie de zile, ajungeau la liman. Spitalul era un furnicar.

O zi și o noapte întreagă nimeni n'a cunoscut odihna, nici medic, nici soră. In zorii zilei, când liniștea cuprinsese spitalul și când obosiți ostașii gustară cea dintâi odihnă, în curtea spitalului pe o bancă un grup de infirmiere privea răsăritul. Iar una își depăna gânduri de viitor. In curând avea să-și lege viața de un ostaș al țării.

Astăzi ostașul visurilor de astă vară, Maiorul Constantinescu-Turcu își doarme somnul de veci ca atâția alții... De atunci nu s'a împlinit nici măcar anul.

Citiți „Gazeta Transilvaniei"

care au format epocă în evoluția artelor noastre plastice.

Sculptorul Liuba a fost uitat. Nimeni nu-și mai aduce aminte de viața lui sbuciumată, nimeni nu se mai gândește la opera lui minunată. A fost uitat, fiindcă prea puțini l-au cunoscut, iar lucrările sale, împrăștiate în case particulare, n'au putut fi văzute și admirate de toată lumea. Niciun oraș bănățean nu i-a eternizat până azi numele pe frontispiciul vreunui institut de cultură sau pe capetele vreunei străzi. Memoria lui n'a fost pomenită aproape de loc, iar mormântul său din cimitirul Belu dela București n'a mai primit îngrijire creștinească de ani de zile. Poate nici crucea care străjuia la căpătâiul său nu ne mai evocă decât o pioasă amintire ștearsă de vreme și prea modestă pentru numele său de mare artist.

Alexandru Liuba a fost descendentul unei străvechi familii românești din Banat și fiul dascălului Sofronie Liuba din Maidan, neobositul scriitor și folclorist, în școala căruia și-a făcut primele studii. S'a născut în comuna Maidan la 10 Septembrie 1875. După terminarea școalei primare, a trecut la Oravița unde a urmat învățământul secundar. Deja de pe atunci se arăta talentul său pentru sculptură. Li se dădea elevilor piatră din Agadici ca să o cioplească și să o modeleze. Lucrările sale erau atât de reușite încât promiteau un viitor artistic. Tatăl său însă voia să facă din el învățător, căci nu putea să rupă tradiția familiei, care dăduse Maidanului mai multe generații de dascăli. L-a dus la Caransebeș și l-a înscris la Institutul pedagogic diecezan. Visul lui însă era să meargă la München și să urmeze Academia de arte frumoase. In timpul studiilor pedagogice s'a ocupat mai mult cu sculptura decât cu învățătura. Totuși, de dragul tatălui le-a terminat și cursurile preparandiale, obținând în vara anului 1895 diploma de învățător. După aceea, cu ajutorul marelui om politic Vichentie Babeș, care era bun prieten cu tatăl său, tânărul Liuba a putut obține o bursă de 200 florini dela vrednicul mecenat bănățean Alexandru Mocioni, ca să plece la München. Deoarece taxele erau prea mari la Academia de arte frumoase de acolo, Liuba a fost nevoit să se mulțumească cu înscrierea sa la Școala de arte și meserii din München.

Alexandru Liuba a urmat la această școală secția de sculptură timp de trei ani, când o întâmplare norocoasă i-a deschis porțile Academiei. Regele Bavariei vizitând într'o zi Școala de arte și meserii din München, l-a găsit pe Liuba tocmai modelând un bust, din formele căruia se vedea marele talent al sculptorului. L-a luat atunci sub protecția sa și a dat dispoziții ca Liuba să fie înscris gratuit la Academie, acordându-i-se și scutirea de taxe pe toată durata celor șase ani de cursuri. In timpul studiilor a făcut mai multe lucrări, care au fost în mare parte cumpărate de regele Bavariei, de a cărui protecție s'a bucurat până la terminarea Academiei. A mai câștigat apoi la concursurile de sculptură câte o mie de mărci anual, sumă pusă la dispoziția Academiei de guvernul maghiar pentru cel mai bun student de origine din Ungaria.

In ultimii trei ani Alexandru Liuba a luat parte și la concursurile Academiei. Deși conform regulamentului nu puteau fi premiate decât lucrările sculptorilor bavarezi, la propunerea regelui, care era președintele Academiei, niciun membru al juriului nu s'a opus ca premiul să fie atribuit în anul 1899 lucrării „S. Barbara" executată de artistul român. In anul următor, premiul a fost decernut pentru statueta sa în gips „Sisyfus", care după moartea lui Liuba a rămas în camera prietenului său Ilarie Chendi, cu care locuise împreună la București. Scriitorul Chendi a dus-o apoi la Pinacoteca Națională din capitală. Tot astfel și în anul 1901, premiul Academiei l-a primit Liuba pentru bustul unei fete, cioplit în marmoră de Carara. Această lucrare a fost donată

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O profeţie a lui Napoleon

de **A. A. Mureşianu**

Ceea ce a caracterizat întotdeauna imperiile maritime ale istoriei a fost pe lângă aviditatea, astuţia şi egoismul lor nemărginit, incapacitatea lor de a se acomoda şi împăca în ordinea juridică universală şi cu concepţia de vieaţă superioară a imperiilor continentale.

De aici a pornit şi conflictul dintre marea putere maritimă şi comercială a Fenicienilor sau Punilor şi dintre republica Romei şi căderea, deodată cu distrugerea Cartaginei, pentru totdeauna, a imperiului ei. Şi n'a fost tot aceasta soarta Veneţiei, întemeietoarea în veacul al 13-lea al celui mai mare imperiu colonial al lumei de atunci?

Locul Cartaginei şi al Veneţiei l-a luat în istoria mai nouă a lumii Marea Britanie.

N'a ajuns şi această nouă mare putere maritimă şi comercială, în decursul expansiunii sale în conflict cu toate statele riverane ale Europei şi mai întâi de toate cu vecina ei imediată, cu Franţa, dela care primise cele mai multe din binefacerile civilizaţiei ei?

N'a existat o ură şi rivalitate mai mare între două state, ca între Anglia şi Franţa, în tot timpul domniei lui Napoleon I. Marea Britanie care dispunea atunci de cea mai puternică flotă din lume, a contribuit şi printr'o armată terestră la combaterea şi chiar în cele din urmă, la înfrângerea, în colaborare cu forţele continentale mânuite de ea, şi detronarea lui Napoleon I. Cine n'a auzit de faimosul general Wellington, care-şi făcuse educaţia militară în Franţa şi despre care Napoleon spunea că „norocul a făcut mai mult pentru el, decât pentru sine însuşi"? Lordul şi mai apoi ducele de Wellington care-şi trăgea originea ca şi unii generali şi strategi vestiţi ai Veneţiei, din aristocraţia comercială a ţărilor lor — strămoşii Wellingtonilor fuseseră mari negustori de coloniale sau băcani, cum am zice noi astăzi — n'a fost însă un adversar loial şi cavaleresc, căci după ce împrejurările fatale ale anului 1815 l-au forţat pe Napoleon să se refugieze pe o corabie engleză, el a contribuit la hotărîrea guvernului britanic, ca să fie declarat prizonier şi exilat ca un criminal de rând pe îndepărtata, stâncoasa şi nesănătoasa insulă Sf. Elena.

Napoleon I a suferit această neaşteptată lovitură a sorţii cu resemnare, dar peste umilinţele şi amărăciunea sa, se ridică ca un spectru răzbunător şi ameninţător admoniţiunile date de pe patul său de moarte, Angliei.

Am fost trimis pe această insulă, spunea Napoleon în testamentul dela 13 Aprilie 1820. „Mor înainte de timp ucis de oligarhia engleză".

Iar într'una din ultimele sale zile el făcea, prin tălmăcirea credinciosului său mareşal Bertrand, în faţa medicului englez, care venise să-l viziteze, următorul aspru rechizitoriu stăpânirii engleze:

„A fost scris de soartă ca Englitera să amăgească pe suverani şi în locul scutului legilor şi ospitalităţii, ea să răspundă, împotriva tuturor drepturilor sfinte de pe lume, cu — robia... Guvernul vostru a ales această insulă stâncoasă, unde se topeşte în câţiva ani vieaţa Europenilor.

Veţi avea şi voi aceeaşi soartă ca şi trufaşa republică a Veneţiei"!

Preţul jertfei

de **Nic. Bârsan**

Apăsarea mustrătoare a ursitei nemiloase din 1940, când sufletul ni s'a sguduit de durere din pricina forţei care n'a stat în serviciul dreptăţii româneşti, începe să se despovăreze din cugetele noastre.

Sângele prelins din belşug pe crucea neamului face ca stindardul biruinţei noastre să fâlfâie mândru, iar sufletul să fie străbătut de lumina Ţării de Mâne.

O sută cinci zeci şi şapte de mii, cinci sute şapte zeci şi două de peceţi sfinte ale jertfei româneşti sunt săpate pe altarul patriei, după un an de luptă şi un an de jertfă.

Jertfa lor istorică şi valurile de sânge au stabilit pentru totdeauna, graniţa răsăriteană a neamului.

Ei au cucerit, au biruit şi ne-au umplut de glorie cu faptele săvârşite pe câmpul de bătaie.

Neîntrecuta lor rezistenţă frânge şi azi atacurile, cele mai înverşunate ale duşmanilor şi calmi în faţa morţii se deslănţue cu un iureş primăvăratec în lupte aprige, împlântând crucea şi tricolorul românesc, în zările răsăritului, pe urmele oştilor voevodale.

Implinirea unui an de războiu pentru dreptate şi desrobire găseşte neamul cu sufletul mai pregătit ca oricând să înfrunte toate greutăţile pe care le-ar aduce ziua de mâne.

Jertfa de sânge a ostaşului român aduce în acest veac de sbucium conştiinţa biruinţei noastre şi a celor ce suferă şi cred ca noi.

Lupta întregului nostru popor, ridicat ca un singur om în calea dotropitorilor, este a veşnicilor noastre ideaduri naţionale, pătrunşi fiind până în adâncul fiinţei noastre de credinţa că, luptăm pentru adevărul şi dreptatea României.

Ne-am dus la piciorul Crucii ca să ne luăm bogăţia libertăţii fraţilor de sânge.

Calea României peste Carpaţii neamului va trece peste haina trufiei duşmane.

Truda şi jertfa îşi are răsplata sa.

Flacăra credinţei ce dă putere biruitoare oastei noastre face, ca la împlinirea unui an de mari jertfe, să fâlfâie mândră această credinţă alături de flamura tricolorului românesc.

Măreţia jertfei ostaşilor noştri, dăruirea lor totală, ating libertatea idealului. Ei trăiesc pentru neam şi jertfa lor este adusă pentru veşnicia neamului.

Intreaga lume s'a mirat de strălucirea jertfei româneşti; doar inima vrăşmaşilor batjocureşte, cu ochii împăinjeniţi de rătăcire, jertfa sfântă a eroilor Crucii.

Inşelăciunea lor aduce martorii minciunii, iar mulţimea înteţită de uneltitori urlă batjocuri.

Cuibul răutăţii se va înfricoşa de veşnica osândă. Povara preţului jertfei româneşti îi va orbi pentru totdeauna.

De acum jertfa înălţată stăpâneşte întreaga Românie, căci fire de sânge sfinţesc din nou pământul românesc ce se amestecă cu durerea lacrimilor vărsate de fraţii buni.

Intreg poporul îngenunchează smerit, la un an de luptă, preamărind jertfa eroilor neamului, al căror sânge s'a închegat în temelia Românimii.

Jertfa lor proaspătă este, pentru fiecare, un izvor de întărire în dragoste de neam şi de tot întinsul moşiei noastre pururea româneşti.

Jar sub spuză

Continuare din pag. 1-a

grijă şi să o tăinueşti. Cu cât este mai vie cu atât tortura sufletească e mai mare. Cu cât împrejurările sunt mai neprielnice şi te constrâng prin suflul lor la o învăluire mai precaută, cu atât puterea ei te dogoreşte mai mult şi tăria ei se înteţeşte.

Şi inima neamului nu e altceva decât colectivitatea micilor aparate individuale. Bătăile şi ritmurile ei sunt puternice şi unisone, de aceea învăluirea şi înnăbuşirea ei cere multă prudenţă, jertfire de sine şi înfrânare din partea cârmuitorilor destinelor ei.

Acelaşi jar sfânt dogoreşte astăzi viu începând din inima crestelor Carpaţilor şi până în depărtatele stepe ale Rusiei, dela locul de grea veghe al marelui conducător de oşti şi până la ultima sentinelă ce-şi are ochii aţintiţi în zare şi degetele încordate pe trăgaciul armei.

Acelaşi gând cald şi generos a acoperit şi jarul inimelor din care au ţâşnit şuviţe şi valuri de sânge şi care s'au pus în temelia noii noastre clădiri.

Ştiri dela fraţii înstrăinaţi

Primul ministru *Kállay* a vizitat săptămâna trecută Clujul, Tg. Mureşul, Odorheiul, Sf. Gheorghe etc.

A ţinut mai multe cuvântări politice.

Pentru sinceritatea şi adevărul ce-l acopere, dăm şi noi acest pasagiu din discursul dela Tg. Mureş:

„In politica naţionalităţilor, stau pe baza tratamentului egal. Niciodată n'am recurs la violenţă şi nu vom recurge nici pe viitor, căci este o concepţie neghioabă a crede că prin aceasta vom întări ungurimea. Este natural că *după atâtea suferinţe şi lipsuri întărim pe unguri, dându-le drepturile, dar întotdeauna fără vătămarea altora.*

(Tribuna Ardealului).

Carmen, de Georges Bizet, cu D-na Snejina în rolul titular

Cea mai populară, poate, dintre opere. Cine n'a văzut-o? Cine nu păstrează în amintire realizarea cutărei sau cutărei celebre protagoniste? D-na Snejina a avut de luptat cu toate aceste fantome ale amintirii, scumpe fiecăruia din noi. Creaţia d-sale a fost comentată, comparată, drămuită, aşa cum se întâmplă cu orice Carmen nouă. D-na Snejina a mai avut de luptat şi cu temperamentul său, evident slav, în reprezentarea unei figuri atât de specific meridionale, cum este eroina lui Bizet. Manifestările pasiunii, chiar când sunt identice în intensitate, îmbracă altă formă la diversele popoare. O spaniolă, fie ca şi de origine ţigancă, păstrează o anumită graţie vaporoasă, străină de rezonanţele mai primitive ale caracterului slav.

Dincolo însă de aceste rezerve, creaţia d-nei Snejina rămâne o creaţie. Eroina realizată de d-sa e puternic conturată şi verosimilă în toate atitudinile ei. Cât despre vocea d-nei Snejina, ea are accente atât de tulburătoare, inflexiuni atât de subtile, încât s'ar fi putut lipsi de unele sublinieri prea accentuate ale jocului, care risipesc doar, şi atenuează efectul muzical. Momentul cel mai bine realizat mi s'a părut, în ultimul act, jocul temerar cu moartea, în care d-na Snejina a atins culmi impresionante.

D-l Emil Marinescu, în don José, a cântat frumos şi nuanţat, însă mi s'a părut mai puţin convingător ca joc de scenă. Bine d-l Enăceanu în Escamillo, d-l Borneanu în Morales şi d-ra Rămurescu în rolul suav al Michaelei.

Regia spectacolului a realizat un adevărat tur de forţă, izbutind să conducă, pe o scenă aşa de mică, evoluarea armonioasă şi neforţată a unor figuraţii atât de numeroase cum sunt cele din actul II şi III.

Divertismentul coreografic frumos pus la punct.

Orchestra, condusă cu impetuos avânt de d-l Jean Bobescu, a contribuit în largă măsură la succesul general.

Lia Busuioceanu

Citiţi cel mai vechiu ziar

Gazeta Transilvaniei

Pinacotecii din Bucureşti de dr. Victor Babeş. Alexandru Liuba a mai activat şi în „Clubul studenţimii române Patria din München". Dintre prietenii săi cei mai apropiaţi se pot aminti G. Russu şi pictorul Virgil Simonescu dela Lugoj.

Intors acasă, Alexandru Liuba s'a apucat de lucru. Primele opere i-au fost bustul Generalului Traian Doda din Caransebeş, apoi busturile lui Alxandru Mocioni şi Victor Babeş în marmoră, iar bustul lui Antoniu Mocioni în bronz. A făcut după aceea tot în bronz doi lei în mărime naturală, care decorează mausoleul mitropolitului Andrei Baron de Şaguna din Răşinari. A lucrat în gips şi bustul lui Şaguna, care se păstrează la Mitropolia din Sibiu, precum şi bustul lui Vichentie Babeş.

Alexandru Liuba a mai făcut şi alte opere. Dintre lucrările sale cea mai importantă este macheta monumentului dela Călugăreni, cu care a luat parte la un concurs din Bucureşti, pentru care fusese fixat un premiu de cinci mii lei. Proiectul lui Liuba era cel mai frumos şi cel mai perfect din punct de vedere artistic. Totuşi, juriul a preferat să eternizeze luptele lui Mihai Viteazul printr'o cruce ridicată la Călugăreni, fiindcă sculptorul acestei cruci era un protejat. Alexandru Liuba, care nu s'a putut baza pe nicio legătură de protecţie, ci numai pe talentul său, văzându-se respins, s'a descurajat aşa de mult, încât deprimat sufleteşte şi cu plămânii sdruncinaţi de o boală care îl chinuia din copilărie, a căzut bolnav la pat, de unde n'a mai fost ridicat decât pentru a fi dus în luna Maiu 1906 la locul său de veşnică odihnă din cimitirul Belu dela Bucureşti.

Tipografia „ASTRA" Braşov

caută

2 maşini de cules Linotyp

Primăria comunei Prejmer
Judeţul Braşov. — Plasa Hărman

No. 1985/1942.

Publicaţiune

Primăria comunei Prejmer, judeţul Braşov, aduce la cunoştinţă publică, că la această primărie sunt vacante următoarele posturi:

1 post de impiegat (ă) cu 2 gradaţii.

1 post de impiegat (ă) cu 1 gradaţie.

1 post de agent de urmărire.

Cererile timbrate, împreună cu toate actele prevăzute de codul Funcţionarilor Publici, se vor depune la această primărie până la data de 18 Iulie 1942.

Retribuţiunile sunt cele prevăzute în bugetul comunei pe exerciţiul 1942-1943.

Posturile vacante se pot ocupa şi prin transferare.

In cazul când la concurs nu se prezintă candidaţi cu studiile cerute de C. F. P. posturile se pot ocupa în mod provizoriu şi cu absolvenţi ai cursului primar.

Prejmer, la 16 Iunie 1942.

Primar, *Ioan Batschi* — **Notar,** *Aurel Dogariu*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Informațiuni

In atențiunea unor refugiați. Schimb de nume

Eram obişnuiţi până acuma cu schimburile de adresă. Mai nou aflăm că d-l *Ion Radu* din Miceşti judeţul Treiscaune, ale căruia rude îşi fac viligiatura forţată în oraşul şi judeţul nostru, s'a pomenit peste noapte cu numele schimbat.

Aducem la cunoştinţa acestor rude noua d-sale adresă, pe care i se vor trimite informaţiile ulterioare:

Ráduly Iános — Mikóujfalva — Háromszék.

*

Starea sămânăturilor

In urma ploilor ce au căzut în cea mai mare parte a ţării starea sămânăturilor s'a îmbunătăţit mult.

Se face săpatul de al doilea al porumbului, fasolii, cartofilor etc.

A început seceratul orzului de toamnă.

*

Foot-ball

Ultima manifestare foot-ballistică de pe stadionul municipal de data aceasta nu a adunat ca până acum spectatori până la refuz, ceea ce se datoreşte numai timpului nefavorabil, de care, sigur, organizatorilor nn le-au părut bine.

*

Pe stadionul municipal, în faţa a cca 1000 spectatori s'a disputat matchul de foot-ball dintre S.G.S. din Sibiu şi Malaxa din Tohan.

Neaşteptat, Malaxa a fost învinsă cu rezultatul de 4:3 (2:2), rezultat ce a fost câştigat cu mare greutate.

Infrângerea Malaxei se datoreşte numai faptului că-i lipseşte condiţia fizică. Ar fi cazul ca conducătorii să supună pe jucători la antrenamente mai serioase..

La acest match s'au remarcat. Şift, Bergher şi Bucur dela S.G.S., iar Stănescu, Neagrău şi Popa G. dela Malaxa.

Malaxa cu toate că a fost învinsă, dacă hărnicia conducătorilor va impune jucătorilor antrenamente mai serioase va avea un bun viitor.

Remarcăm, că neobosita muncă debusă de D-l Colonel Şerbu ajutat de D-l Ing. Costea pentru sport, va fi chezăşia sportului românesc, sportului muncitorosc, care este atât de necesar.

Bârsa-Locomotiva 5:2

Bârsa, cu un antrenament mai serios, a învins pe merit Locomotiva, care pe zi ce trece merge spre declin.

Ar fi cazul, ca conducătorii acestei grupări să impună jucătorilor un antrenament mai serios.

ROMÁNIA
Prefectura judeţului Braşov

Nr. 17827/1942.
Braşov, 23 Iunie 1942.

Publicație de licitație

Se aduce la cunoştinţa generală că Prefectura Judeţului Braşov ţine în ziua de 13 Iulie următoarele licitaţii:

La ora 9 a.m. Dos. No. 17.827/1942.

Aprovizionarea a 1930 m. c. pietriş pe şoseaua Braşov-Zizin-Vama Buzăului. Valoarea lucrării este de Lei 948.300.

La ora 10 a.m. Dos. No. 17826/1942.

Aprovizionarea cu 1640 m. c. pietriş şoseaua Hărman-Bod-Hălchiu-Satunou Crizbav. Valoarea lucrării este de Lei 1.007.900.

La ora 11 a. m. Dos. No. 17825/1942.

Aprovizionarea cu 2000 m. c pietriş pe şoseaua Dârste-Satulung-Bratocea. Valoarea lucrărei este de Lei 1,120.650.

Licitaţiile se vor ţine în conformitate cu dispoz. L.C.P. şi respectarea condiţiunilor caietului de sarcini.

Ofertele şi garanţia de 5% vor fi prezentate în plicuri separate şi sigilate.

Licitaţiile se vor ţine în localul Prefecturii Braşov, B-dul Ferdinand No. 10 etaj. I. camera No. 8, unde domnii concurenţi pot vedea caietul de sarcini în fiecare zi în orele oficiale.

p. Prefect, *A. Comanescu* — Şeful Serv. Financiar. *Al. Taus*

Cronica Războiului

de **Mardare Mateescu**

De pretutindeni

Arta românească în Germania.

Dacă recunoaşterea şi admirarea meritelor culturale ale celorlalte popoare este semnul unei înalte civilizaţii, atunci Germania îşi poate revendica acest calificativ. In vâltoarea războiului pe care Germania îl duce pentru existenţa sa, ea nu neglijează să dea posibilitate poporului german ca acesta să cunoască arta şi cultura celorlalte popoare şi în felul acesta să se pună în serviciul unei înţelegeri reciproce cu celelalte popoare.

In timp ce capitala Reichului găzduește o expoziţie a artiştilor germani din România, care prezintă frumuseţile României văzute de artiştii germani, la Colonia este înfăţişată, în cadrul unei grandioase expoziţii, arta populară românească. Expoziţia este o mărturie a puterii artistice creatoare şi a vitalităţii care caracterizează ţărănimea românească. Expoziţia aceasta nu reprezintă obiecte de muzeu, ci obiecte casnice, costume naţionale pe care le poartă ţărăncile române, covoare, ţesături ţărăneşti, dantele şi obiecte fine de ceramică. Ca o expresie tipică a artei populare româneşti, nu lipsesc dela această expoziţie nici icoanele, isvorîte din strămoşeasca credinţă a ţărănimii din România.

Expoziţia este împreunată cu prezentarea filmelor culturale româneşti, care arată înainte de toate frumuseţile peisagiului transilvănean şi obiceiurile locuitorilor săi.

Alte filme culturale prezintă bogăţiile pământului românesc, cum ar fi cărbunele, sarea, petrolul. (RDV)

Veninul de albină vatămă celulele vii

Una din caracteristicile veninului de albină este acela că dizolvă globulele de sânge, ceea ce arată că poate vătăma celulele vii. Savantul german Schmidt-Lange a făcut cercetări pentru a constata dacă această proprietate se manifestă şi la bacterii. Pentru aceste experienţe s'a întrebuinţat un preparat făcut din veninul de albină, care se foloseşte pentru tratamentul reumatismului. S'a constatat că preparatul, care conţine venin în formă concentrată de 40%, a ucis agenţi patogeni de puroiu după două minute, în timp ce bacteriile intestinale au fost mai rezistente, desvoltarea lor fiind totuşi oprită.

Cositor obținut prin electroliză

Prin brevetul de patent al Reichului No. 704.713, Karl Thomas din Velbort a patentat un procedeu potrivit căruia se poate obţine dintr'o baie galvanică prin electroliză un cositor alb ireproşabil, dacă conţinutul de săruri de metal uşor al băii este pe jumătate atâta cât conţinutul de cositor.

Cât păr se lasă la bărbier

Bărbaţii se bărbieresc aproape în fiecare zi, dar puţini ştiu că cu această ocazie ei trebue să îndepărteze 12.000 firişoare de păr.

O motocicletă electrică

O ştire din Toulouse anunţă că un mecanic din Dunkerque a inventat o motocicletă care funcţionează electric. Aceasta este prevăzută cu schimbător pentru 3 viteze şi pusă în mişcare de o baterie de 12 volţi. Viteza maximă a acestei motociclete este de 60 km. p. oră, raza de acţiune fiind de 90 km.

Dinți noi la 77 de ani

La vârsta de 77 ani o femee dela Oud Gastel din Olanda, Mijntje Buys, are pentru a treia oară dinţi noi. Nici ea nu ştie cum s'a întâmplat aceasta. Intr'o zi, a declarat bătrâna, a avut dureri de dinţi şi i-au eşit dinţi noi. „Aş fi vrut mai curând doi ochi noi", a spus octogenara cu dinţi de copil.

Tată a 23 copii

Una dintre cele mai numeroase familii se găseşte la Dornbirns în Germania şi este familia lui Franz Xaver Amann. Prima soţie i-a dăruit 15 copii, şi anume nouă băieţi şi 6 fete. La moartea acesteia, Aman s'a căsătorit iar în anul 1924, la 55 ani, având din nou 8 copii, 5 băieţi şi 3 fete, aşa că Aman este acum tată a 23 copii dintre care mai trăiesc 17. Din căsătoriile acestor copii au rezultat alţi 35 de succesori.

Victoria germano-italiană în Africa

La pertractările diplomatice anglo-americane se răspunde întotdeauna cu fapte de arme care îngrijorează cele mai optimiste cercuri de peste ocean. In timp ce la Washington se discuta problema tonajului şi a creerii unui al doilea front forţele germano-italiene au atacat şi respins resturile armatei a 8-a britanice care de această dată nu mai era formată din indieni şi australieni — şi a cucerit Marsa Matruk. De acum înainte nimic nu mai poate sta în calea forţelor Axei ce se îndreaptă cu iuţeală spre Alexandria. Ştiut este că Marsa Matruk este legată de Alexandria cu o şosea şi o cale ferată, iar spre Sud-Vest porneşte o şosea lungă de peste 300 km, care leagă litoralul de Oaza Siwa din zona frontierii occidentale a Egiptului. Aşa fiind în afară de Alexandria, Cairo precum şi Delta Nilului este ameninţată să fie cucerită în zilele ce vor urma de armatele de sub conducerea generalului Bastico şi a feldmareşalului Rommel.

Cum rămăşiţele armate a 8-a britanice, de sub comanda generalului Ritchie, nu sunt în măsură să facă faţă situaţi îngrijoritoare, se pune problema — în cercurile militare anglo-americane — de a se aduce noi forţe. Acele cercuri au anunţat trimiterea armatei a 9-a din Siria pentru ca împreună cu forţele ce se găsesc în zona canalului Suez să formeze o linie defensivă între Alexandria şi Sud de Cairo. Dar cu iniţiativa viitoarelor acţiuni militare şi situaţia strategică este în mâna armatelor aliate, acestea vor şti să profite la maximum pentru ca transportul trupelor din Siria în Egipt să nu-şi ajungă scopul dorit. Noua situaţie creiază Marei Britanii dificultăţi şi de ordin politic. Odată cu căderea Egiptului — şi regele Faruk a dat semne de nelinişte Marea Britanie va pierde nu numai o poziţie de cea mai mare însemnătate pentru apărarea canalului de Suez şi libera trecere prin Marea Mediterană, dar va pierde orice legătură cu Sudanul egiptean, Abisinia şi Orientul mijlociu şi odată cu aceasta popoarele arabe vor scăpa de influenţa politică pe care imperiul insular o exercită şi acum. Iată dar că faptele de arme ale trupelor aliate au mari repercursiuni şi asupra situaţiei politice. De altfel cruda realitate este recunoscută chiar în ziarele londoneze. Astfel ziarul „Evening Standard" scrie: Nu se mai poate să se ascundă în Anglia că trupele britanice au suferit o serie de noi eşecuri. Victoria lui Rommel şi a forţelor sale cuirasate în Africa de Nord depăşesc toate celelalte griji pe care le au anglo-americanii. Un material preţios de războiu, care fusese transportat pe frontul Nord-african pe o rută foarte deficilă, a fost pierdut şi o mare parte din el se află în posesia trupelor Axei.

Planurile ofensivei britanice care visau o cucerire a Tripolitaniei sunt nimicite. Baze preţioase de avioane pe litoralul Mediteranei şi în Africa de Nord au trebuit să fie lăsate forţelor Axei. Malta se află în cel mai mare pericol din cursul istoriei, iar Egiptul este ameninţat.

Ziarul încheie cerând conducătorilor nord-americani şi englezi să priceapă pericolul ce-i ameninţă şi să dea urgente ajutoare bolşevicilor.

Situația pe alte fronturi de luptă

Dar situaţia disperată a cercurilor engleze este formată şi de rezultatul de pe frontul împotriva bolşevismului. Trupele româno-germane nu au slăbit o clipă acţiunea ofensivă dela Sevastopol. In ultimele zile vânătorii români au cucerit valea Ciornaia şi au ajuns pe cota fortificată Saprun cea mai importanţă zonă de luptă. Până acum au fost luaţi prizonieri 15,667 de bolşevici şi au fost capturate: 221 tunuri, 462 aruncătoare de grenade, 2567 cazemate, 15 tancuri şi au fost făcute inofensive 112.747 mine.

Luptele ce se dau în prezent spulberă orice speranţă de scăpare a bolşevicilor.

Pe frontul Doneţului trupele germano-române luptă cu aceeaşi înverşunare. 14 trenuri de transport au fost nimicite de avioanele de bombardament.

In Nordul frontului de răsărit, cele 4 armate care au încercat, prin spărtura făcută la Sud de lacul Ilmen, să descopere Leningradul, au fost încercuite, au fost luaţi prizonieri 32.756 de bolşevici; şi au fost capturate: 257 tunuri, 179 aruncătoare de grenade, 2904 mitraliere, şi un bogat material de muniţii de tot felul. In prezent avioanele germane bombardează uzinele din Leningrad şi instalaţiile de cale ferată.

Iată răspunsul pe care forţele germano-române şi italiene îl dau pe toate fronturile de luptă ameninţărilor anglo-americane.

Cinema „Astra"

In zilele de 30 Iunie 1-2-3-4 Iulie

BRIGITTE HARNEY

şi

IOACHIM GOTTSCHALK

într'o realizare după romanul lui Eberhard Frowein „Du selber bist das Rad"

Valurile vieţii

Regia: WOLFGANG LIEBENEINER
Muzica: WOLFGANG ZELLER

Redactor responsabil
ION BOZDOG

Tipografia „ASTRA" Braşov, Str. Lungă Nr. 1.

BCU Cluj / Central University Library Cluj